

РОЛЬ КИЛИМОВИХ ПОКРИТЬ В ОЗДОБЛЕННІ ІНТЕР'ЄРУ

Сформульовані ознаки навчальної класифікації текстильних матеріалів і виробів інтер'єрного призначення. Наведена загальна характеристика класифікації і асортименту килимових полотен і виробів, які використовуються для покриття підлоги та оздоблення стін. Розглянуто сучасний асортимент килимових покриттів для підлоги і стін ручного виробництва.

Ключові слова: асортимент, килими, інтер'єрний текстиль.

Puschkar H. O., Semak B. D.

CARPET ROLLS FUNCTIONS FOR INTERIOR DECORATION

Main characteristics of educational classification of textile fabrics and goods for interior have been formulated. Classification and product mix of carpet fabric and goods used for floor covering and decorating walls were defined. Modern product mix of hand-made carpet rolls for floor and walls was reviewed.

Key words: assortment, carpet, interior textile fabrics.

Вступ. Сучасний асортимент інтер'єрного текстилю характеризується великою різноманітністю та динамічністю розвитку, які обумовлені різними способами виробництва, призначенням, волокнистим складом, будовою та обробленням полотен і виробів інтер'єрного призначення, а також зміною структури потреб на ці матеріали і вироби [1]. Основою для об'єднання цих матеріалів у комплексі «інтер'єрний текстиль» є їх здатність забезпечувати високий художньо-естетичний рівень оформлення житлових і адміністративних приміщень в умовах постійної зміни кон'юнктури ринку і моди на ці матеріали і вироби. Враховуючи широту видового та внутрішньовидового асортименту полотен і виробів інтер'єрного призначення особливої актуальності у формуванні оптимізації їх асортименту набувають питання їх систематизації, класифікації та термінології.

Постановка завдання. Мета статті – сформулювати ознаки навчальної класифікації інтер'єрного текстилю, дати загальну характеристику асортименту килимових полотен і виробів, які використовуються для покриття підлоги та оздоблення стін.

Відсутність науковообґрунтованої загальноновизнаної системи класифікації інтер'єрного текстилю суттєво ускладнює розроблення необхідної технічної і нормативної документації, затрудняє процес формування оптимальної структури асортименту, ускладнює реалізацію інтер'єрного текстилю у сфері торгівлі. Все це негативно впливає на інфор-маційне забезпечення вітчизняного сегмента ринку інтер'єрного текстилю.

Результати досліджень. Асортимент інтер'єрного текстилю, на нашу думку, можна групувати за такими ознаками: призначенням і умовами експлуатації, способами виробництва, волокнистим складом і особливостями будови, способами оброблення, видами полотен і поштучних виробів. В основу навчальної класифікації інтер'єрного текстилю ми поклали ті ознаки, які є найбільш важливими для споживачів, виробників і ринку основних груп і видів інтер'єрного текстилю. З іншого боку, в ознаках такої класифікації структури асортименту інтер'єрного текстилю були органічно поєднані вимоги до естетичного оформлення, надійності в експлуатації та екологігієнічної безпечності цієї групи текстилю.

Текстильні покриття для підлоги та стін в будинку – символ затишку, гостинної атмосфери і комфорту.

Текстильні килимові покриви для підлог і стін – це художньо - декоративні ткани, трикотажні, ткано-в'язані і неткані текстильні матеріали і вироби. Основне місце в асортименті текстильних матеріалів і виробів для покриття підлоги та стін займають килими і килимові вироби (доріжки, килимки, гобелени, панно тощо). За способом виробництва килими поділяють на ткани (ручної роботи і машинного виробництва), в'язані і неткані. Килими ручної роботи за особливістю своєї структури поділяють на ворсові, безворсові та гладкі. Ворсові килими ручного виробництва бувають з високим, середнім і низьким ворсом, переважно прямокутної форми. Залежно від особливостей переплетення ниток утку з нитками основи безворсові килимові вироби поділяють на килими, паласи, шпалери і сумахи.

Залежно від країни, в якій виготовляється килим, їх називають: килими українські, туркменські, азербайджанські, індійські тощо.

В оформленні ручних килимів переважають традиційні народні сюжетно-стильові ознаки та колористичне вирішення, характерні для певної країни або її окремих регіонів [2-4].

Згідно з ДСТУ 1982-97 килими і килимові вироби ручної роботи поділяються на п'ять категорій складності. Категорія складності рисунків килимів і килимових виробів залежить від композиції, виду орнаменту, виду переплетення, показника змінюваності кольору візерункотвірної пряжі за утком, кількості кольорів у гамі килима і килимового виробу, розміру килима і килимового виробу і визначається відповідно до інструкції з визначення груп складності рисунків килимів і килимових виробів [5]. За композицією рисунки килимів і килимових виробів ручної роботи поділяються на три групи: рапортну, симетричну та асиметричну. За видом орнаменту рисунки килимів і килимових виробів ручної роботи поділяються на три види: геометричний з прямокутним вирішенням форм; геометричний з округлим вирішенням форм і рослинний з плоским вирішенням форм [5].

Для виготовлення килимів ручним способом використовують високоякісну вовняну, бавовняну, лляну і конопляну пряжу, шовкові нитки або пряжу. Виробництво килимів ручним способом особливо розповсюджене в країнах Середньої Азії і Близького Сходу. Ручне килимарство зберігається і набуває свого розвитку. Для кожного народу та його майстрів характерні свої стиль і візерунки оформлення килимів, які відомі як національні ознаки декоративного мистецтва [3, 6, 8].

В Україні ручне килимарство існує у вигляді домашнього виробництва, а також у формі організованих художніх промислів. Традиційні центри народного килимарства зосереджені в таких регіонах, як Решетилівка (Полтавщина), Косів і Коломия (Івано-Франківщина), Глиняни (Львівщина), Ганичі (Закарпаття), Хотин (Буковина), Дігтярі (Чернігівщина) [3].

Килими тчуть на горизонтальних або вертикальних верстатах, заправлених нитками основи, за якими кріплять папір з нанесеним на нього малюнком майбутнього килима. При ручному тканні ворсового килима кожні дві нитки основи перев'язують вузлами з ворсової пряжі певного кольору відповідно до вимог малюнка. При цьому утворюється горизонтальний ряд ворсу. Для закріплення ворсових вузликів прокладають одну або дві нитки утку, які міцно прибивають теж до краю килима. Після цього формують новий ворсовий горизонтальний ряд. Ворс кріплять подвійним вузлом або у півтора вузла. Спосіб кріплення суттєво впливає на якість ворсового покриття килима. Щільність ворсового покриття килима оцінюють числом ворсових вузлів на одиницю площі килима (1м^2 , 1дм^2 , 1дюйм^2). Після формування кожного горизонтального ряду ворсових вузлів ворс підстригають. Закінчують ткання килима оформленням крайок і тороків. Потім проводять кінцеву механічну і вологотеплову обробку: стриження, очищення, миття, розпушування ворсу, висушування [3,9].

Безворсові килими мають переважно одношарову будову. Складність їх візерунків залежить від кількості кольорів пряжі, порядку снування основи і особливостей переплетення ниток утку з нитками основи.

В Україні найширшого розповсюдження набуло виробництво килимів і паласів. Ці вироби виготовляють на горизонтальних і вертикальних верстатах. На горизонтальних верстатах використовується так звана лічильна техніка ткання, яка дає змогу отримувати геометричні і рослинні форми декору килимів. Ткання на вертикальних верстатах

ґрунтується на використанні техніки кругляння, яка дозволяє ткати орнаментальні мотиви з плавно заокругленими лініями будь-якої складності.

У гладких килимах нитки утку різного кольору з'єднуються між собою перехоплюванням і утворюють гладку щільну поверхню. У паласах нитки піткання різного кольору на окремих ділянках не з'єднуються між собою, завдяки чому між певними кольоровими зонами малюнка залишаються просвіти [3,7,10].

Безворсові килими виготовляють також в інших країнах, зокрема в Молдові, Болгарії та Румунії, і широко використовують їх для оздоблення житлових та службових приміщень, покриття підлоги і м'яких меблів.

Найбільш доброякісні ручні ворсові килими виготовляють в Ірані, Туреччині, Туркменії, Азербайджані, Вірменії, Китаї та інших країнах.

Килими Ірану [3,6] називають ще персидськими, (Персія - офіц. назва Ірану до 1935р.) Вони вважаються найкращими у світі і зараз є найважливішим експортом цієї країни. На світовий ринок ці килими надходять під назвами: геріз, гореван, біджар, сенне, керманшах, хамадан, кірман, шіраз, сарабанд, фараган, сарух, кашан, джовшаган, ісфаган, ардебіль, магал, мушабад, арах тощо. За оформленням їх поділяють на мисливські, медальйонні, решіткові, вазові, дверні та молитовні. Налічується близько 30 типових малюнків персидських килимів, які мають одні і ті ж мотиви, але використані в різних комбінаціях. Колористичне вирішення іранських килимів досить барвисте.

Килими Туреччини за своєю будовою багато у чому нагадують персидські. Принципова відмінність їх полягає у композиційному оформленні та колористичному вирішенні малюнків. Переважають квіткові і геометричні орнаменти. Часто використовують умовні, або стилізовані, орнаменти. Переважають теплі кольори, а між окремими елементами візерунків помітні чіткі контрасти. На міжнародних ринках турецькі килими відомі під назвами анатоль, анкара, смірна, бергамо, бруси, кула, ладик, гірдес, ушак та ін. [3,7].

Килими Туркменії мають власні назви, які походять від району їх виготовлення: текін, ахал-текін, пенді, іомуд, керкі, кізил-аяк, бешір, чаудор. Для ґрунтових ниток використовують міцну кручену бавовняну пряжу, а для ворсу - високоякісну овечу вовну, інколи - натуральний шовк. Ґрунт килимів надзвичайно щільний і міцний; щільність ворсових вузлів, переважно подвійних, коливається в межах від 78 тис. до 326 тис. на 1 м², що забезпечує килимам досить високу зносостійкість. Залежно від щільності вузлів, висоти ворсу та призначення туркменські килими поділяють на три групи.

До першої групи відносять текінські і ахалтекінські килими - вироби низьковорсові (5-6 мм) найвищої щільності (240-300 вузлів на 1 м²). Килими другої групи - іомуд і чаудор - мають середню щільність (140-216 вузлів на 1 м²) і висоту ворсу 6 мм. Килими керкі, кізил-аяк і бешір відносять до третьої групи. Вони мають щільність до 157 вузлів на 1 м², високий ворс і досить великі розміри [2,3,6].

Килими Азербайджану, Вірменії, Грузії та інших кавказьких республік Російської Федерації [2,3] мають багато спільного. Переважна більшість килимів має свої власні назви, які визначені районами їх виготовлення: куба, ширван, хіла, казах, гянджа, ереван, ахти, мікрах та ін.

В Азербайджані виготовляють ручні ворсові килими куба, ширван, хіла, казах, гянджа, карабах, баку тощо. Візерунок килима може бути у вигляді решітки або медальйону. Бордюри азербайджанських килимів оформляють візерунками рослинного орнаменту, тло килима має червоний, синій, зелений або блакитний колір, а деяких килимів – білий [3,9].

Ручні ворсові килими Вірменії мають свої орнаментальні і колористичні особливості. Візерунки побудовані з використанням рослинних орнаментів і стилізованих зображень птахів і тварин. Найбільш відомими і престижними є вірменські килими ереван, іджеван, айгестан, арташан. Переважають яскраві червоні, рожеві, зелені, блакитні, сині, жовті та білі кольори [3].

Килими Грузії відтворюють скульптурні прикраси, малюнки архітектурних пам'яток і старовинних рукописних видань. Візерунки решіткові або медальйонні. У колористичному оформленні килимів переважають кольори синьої гама [6].

Ручні ворсові килими виготовляють майже в усіх європейських країнах: Болгарії, Польщі, Франції, Італії, Бельгії та ін. Правда, розвиток машинних способів виготовлення килимів у цих країнах призвів до помітного звуження ручного килимарства. Разом з тим, виготовлення ручних килимів – це своєрідний вид декоративного мистецтва, який набуває надалі свого розвитку.

Висновки. Отже, в статті обґрунтовано ознаки навчальної класифікації текстильних матеріалів і виробів інтер'єрного призначення, наведено класифікацію килимів і килимових виробів ручної роботи, які використовуються для підлогових покриттів і оздоблення стін. Досліджено асортимент, властивості та сфери застосування килимів і килимових виробів ручної роботи, показана їх роль в оздобленні інтер'єру.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Фомченкова Л.И. Домашний текстиль на отечественном рынке / Л.И. Фомченкова // Текстильная промышленность.–2008.–№3.–С. 46–51.
2. Ткани в интерьере. Евростандарт в нашем доме.– М.: Изд. центр Диля, 2004. – 237 с.
3. Пугачевський Г.Ф. Текстильне товарознавство / Г.Ф. Пугачевський, Б.Д. Семак. –К.: Укоопспілка, 1999. – 595 с.
4. Шепелев А.Ф. Товароведение и экспертиза текстильных товаров / Шепелев А.Ф., Туров А.С., Печенежская И.А.– М.: изд. центр МарТ, 2004. – 299 с.
5. ДСТУ1982-97 Килими і килимові вироби. Загальні технічні умови.– К.: Держстандарт України, 1998.-13 с.
6. <http://www.studio-k.com.ua>.
7. <http://www.kovers.ru>.
8. <http://www.kilimy.com.ua>.
9. <http://www.style-chel.ru>.
10. <http://www.interior.com.ua>.

УДК 671.12:65.015.3

Доманцевич Н. І., Мартинюк М. М.

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СВІТОВИХ СИСТЕМ ОЦІНКИ ДІАМАНТІВ

Наведено аналітичний огляд світових систем оцінювання діамантів за кольором, чистотою та огранюванням. У процесі порівняння найбільш популярної у світі системи оцінювання діамантів GIA (Гемологічного Інституту Америки) та відповідної національної системи України запропоновано таблиці співвідношення характеристик кольорів і чистоти діамантів.

Ключові слова: діаманти, системи оцінювання, колір, чистота, огранювання.

Domantsevych N.I., Martyniuk M.M.

COMPARATIVE CHARACTERISTICS OF THE WORLD DIAMOND ASSESSMENT SYSTEM

The article highlights the analytical review of the existing world diamond assessment systems according to the diamonds' color, clarity and faceting. In the process of comparison of the world's most popular diamond assessment system of GIA (American Gemology Institute) and the